

EUROPEJSKI OBSZAR GOSPODARCZY

URZĄD NADZORU EFTA

ZALECENIE URZĘDU NADZORU EFTA

NR 65/04/COL

z dnia 31 marca 2004 r.

dotyczące skoordynowanego programu urzędowej kontroli pasz w 2004 r.

URZĄD NADZORU EFTA,

nymi przepisami i na ochronę zdrowia publicznego oraz zdrowia zwierząt.

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 109 i protokół 1,

- (3) Wyniki z jednoczesnej realizacji programów krajowych i programów skoordynowanych mogą być źródłem informacji i doświadczeń, na których można by oprzeć przyszłe działania kontrolne i ustawodawstwo.

uwzględniając Porozumienie między państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości, w szczególności jego art. 5. ust. 2 lit. b) i protokół 1,

- (4) Pomimo iż akt prawny, o którym mowa w załączniku I rozdział II pkt 33 do Porozumienia EOG (dyrektywa 2002/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 maja 2002 r. w sprawie niepożądanych substancji w paszach zwierzęcych)⁽²⁾ wyznacza maksymalny poziom aflatoksyny B₁ w paszach, nie istnieje w ramach Porozumienia EOG obowiązujące prawodawstwo dla innych mikotoksyn, takich jak: ochratoksyna A, zearalenon, deoksyniwalenol i fumonizyny. Gromadzenie informacji w drodze losowego pobierania próbek na obecność wyżej wymienionych mikotoksyn mogłoby dostarczyć przydatnych danych dla oceny sytuacji pod kątem dalszego rozwoju prawodawstwa. Ponadto niektóre materiały paszowe, takie jak zboża i nasiona oleiste, są szczególnie podatne na skażenie mikotoksynami ze względu na warunki zbiorów, składowania i transportu. Ponieważ stężenie mikotoksyn waha się z roku na rok, właściwe jest zbieranie przez kolejne lata danych dotyczących wszystkich wspomnianych mikotoksyn.

uwzględniając akt prawny, o którym mowa w załączniku I rozdział II pkt 31a do Porozumienia EOG (dyrektywa Rady 95/53/WE z dnia 25 października 1995 r. ustalająca zasady dotyczące organizacji urzędowych inspekcji w zakresie żywienia zwierząt)⁽¹⁾, zmieniony i dostosowany protokołem I do Porozumienia EOG, w szczególności jego art. 22 ust. 3,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W celu zapewnienia należytego funkcjonowania Europejskiego Obszaru Gospodarczego należy zorganizować skoordynowane programy kontroli pasz w ramach EOG, aby polepszyć zharmonizowaną realizację kontroli urzędowych przez państwa EOG.
- (2) Takie programy powinny kłaść nacisk na zgodność z obowiązującymi w ramach Porozumienia EOG odnoś-

- (5) Wcześniejsze kontrole na obecność antybiotyków i kokcydiostatyków w niektórych paszach, tam gdzie substancje te są niedozwolone, wykazują, że ten rodzaj naruszenia nadal występuje. Częstotliwość takich wykryć oraz delikatność tej kwestii usprawiedliwiają prowadzenie dalszych kontroli.

⁽¹⁾ Dz.U. L 265 z 8.11.1995, str. 17. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2001/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 234 z 1.9.2001, str. 55).

⁽²⁾ Dz.U. L 140 z 30.5.2002, str. 10. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą Komisji 2005/8/WE (Dz.U. L 27 z 29.1.2005, str. 44).

- (6) Konieczne będzie przeprowadzenie oceny uczestnictwa Norwegii i Islandii w programach objętych zakresem załącznika II do niniejszego zalecenia, dotyczącego środków niedozwolonych jako dodatki do pasz, w związku z objęciem ich zwolnieniami z załącznika I rozdział II do Porozumienia EOG.
- (7) Istotne jest zapewnienie, aby ograniczenia w stosowaniu w paszach materiałów paszowych pochodzenia zwierzęcego, jak określono w odpowiednim prawodawstwie EOG, były skutecznie stosowane.
- (8) Przypadek skażenia łańcucha paszowego i pokarmowego octanem medroksyprogesteronu (MPA) podkreślił znaczenie doboru dostaw dla zapewnienia bezpieczeństwa pasz. Niektóre składniki pasz są produktami ubocznymi przemysłu rolno-spożywczego lub innych przemysłów lub wydobycia minerałów. Źródło materiałów paszowych pochodzenia przemysłowego i stosowane metody ich przetwarzania mogą być szczególnie ważne dla zapewnienia bezpieczeństwa produktów. Właściwe władze powinny zatem rozważyć ten aspekt przy przeprowadzaniu kontroli.
- (9) Środki przewidziane w niniejszym zaleceniu są zgodne z opinią Komitetu EFTA ds. Roślin i Pasz Zwierzęcych wspierającego Urząd Nadzoru EFTA,
- powinna mieć charakter zarówno losowy, jak i nielosowy; w przypadku celowego pobierania próbek muszą one obejmować materiały paszowe, w których podejrzewa się podwyższone stężenie mikotoksyn, np. ziarna zbóż, nasiona oleiste, owoce oleiste, ich produkty i produkty uboczne oraz materiały paszowe składowane przez długi okres lub przewożone transportem morskim na duże odległości; wyniki kontroli powinny być zgłaszane przy użyciu wzoru określonego w załączniku I;
- b) niektórych substancji medycznych, dozwolonych lub niedozwolonych jako dodatki do pasz dla określonych gatunków i kategorii zwierząt, w nielecniczych premiksach i mieszankach paszowych, w których takie substancje medyczne są niedozwolone; kontrole powinny skupiać się na substancjach medycznych w premiksach i mieszankach paszowych, tam gdzie właściwy organ uzna za wysoce prawdopodobne wykrycie nieprawidłowości. Wyniki kontroli powinny być zgłaszane przy użyciu wzoru określonego w załączniku II;
- c) wdrożenie ograniczeń w produkcji i stosowaniu materiałów paszowych pochodzenia zwierzęcego, zgodnie z załącznikiem III;
- d) procedury stosowane przez producentów mieszanek paszowych w celu doboru i oceny przez nich dostaw materiałów paszowych pochodzenia przemysłowego i zapewnienia jakości i bezpieczeństwa takich składników, zgodnie z załącznikiem IV.
- NINIEJSZYM ZALECA PAŃSTWOM EFTA, CO NASTĘPUJE:
- 1) Przeprowadzenie w 2004 r. skoordynowanego programu kontroli, który ma na celu sprawdzenie:
- a) stężenia mikotoksyn (aflatoksyny B₁, ochratoksyny A, zearalenonu, deoksyniwalenolu i fumonizyn) w paszach, podając metody analiz; metoda pobierania próbek
- 2) Włączenie wyników skoordynowanego programu kontroli, o którym mowa w ust. 1, do oddzielnego rozdziału sprawozdania rocznego z przeprowadzonych kontroli, który należy przedłożyć Urzędowi Nadzoru EFTA najpóźniej do dnia 1 kwietnia 2005 r., zgodnie z art. 22 ust. 2 dyrektywy 95/53/WE i najnowszą wersją ujednoczonego wzoru sprawozdania.

Sporządzono w Brukseli, dnia 31 marca 2004 r.

W imieniu Urzędu Nadzoru EFTA

Bernd HAMMERMAN
Członek Kolegium

Niels FENGER
Dyrektor

ZAŁĄCZNIK 1

Stężenie niektórych mikotoksyn (aflatoksyny B₁, ochratoksyny A, zearalenonu, deoksyniwalenolu, fumonizyn) w paszach

Poszczególne wyniki wszystkich badanych próbek; wzór sprawozdań, zgodnie z ust. 1 lit. a)

Pasze		Pobieranie próbek (losowe lub nielosowe)	Rodzaj i stężenie mikotoksyn (µg/kg w stosunku do pasz o wilgotności 12 %)				
Rodzaj	Państwo pochodzenia		Aflatoksyna B ₁	Ochratoksyna A	Zearalenon	Deoksyniwalenol	Fumonizyny (*)

(*) Stężenie fumonizyn dotyczy ogółu fumonizyn B₁, B₂ oraz B₃.

Właściwy organ powinien podać również:

- działania podejmowane w razie przekroczenia maksymalnych poziomów dla aflatoksyny B₁;
- zastosowane metody analizy,
- granice wykrywalności.

ZAŁĄCZNIK II

Obecność niektórych substancji niedozwolonych jako dodatki do pasz

Niektóre antybiotyki, kokcydiostatyki i inne substancje mogą być zgodnie z prawem obecne jako dodatki w premiksach i mieszankach paszowych dla określonych gatunków i kategorii zwierząt, w przypadku gdy są dopuszczone na mocy aktu prawnego, o którym mowa w załączniku I rozdział II pkt 1 do Porozumienia EOG (dyrektywa Rada 70/524/EWG z dnia 23 listopada 1970 r. dotycząca dodatków paszowych) ⁽¹⁾.

Obecność w paszach niedozwolonych substancji stanowi naruszenie przepisów.

Substancje, które należy poddać kontroli, powinny zostać wybrane z następującego zestawienia:

1) substancje dozwolone jako dodatki do pasz tylko dla niektórych gatunków lub kategorii zwierząt:

avilamycyna	sól (sodowa) monenzyny
bacytracyna	narazyna
diklazuril	narazyna – nikarbazyna
flawofosfolipol	chlorowodorek robenidyny
wodorobromek halofuginonu	sól (sodowa) salinomycyny
sól (sodowa) lasalocidu A	sól (sodowa) semduramycyny
maduramycyna amonu alfa	

2) substancje, które nie są już dłużej dozwolone jako dodatki do pasz:

amprolium	nikarbazyn(a)
amprolium/etopabat	nifursol
arprinocid	olaquindoks
avoparcyna	ronidazol
karbadoks	spiramycyna
dimetridazol	tetracykliny
dinitolmid	fosforan tylozyny
ipronidazol	virginiamycyna
metychlorpindol	cynk-bacytracyna
metychlorpindol/metylobenzokwat	inne substancje przeciwbakteryjne

3) substancje, które nigdy nie były dozwolone jako dodatki do pasz:

inne substancje.

Poszczególne wyniki wszystkich próbek niezgodnych z przepisami; wzór sprawozdania, zgodnie z ust. 1 lit. b)

Rodzaj paszy (gatunki i kategorie zwierząt)	Wykryta substancja	Stwierdzony poziom	Przyczyna naruszenia ^(*)	Podjęte działanie

^(*) Przyczyna obecności niedozwolonej substancji w paszy, stwierdzona po dochodzeniu przeprowadzonym przez właściwy organ.

⁽¹⁾ Dz.U. L 270, 14.12.1970, str. 1.

Właściwy organ powinien podać również:

- całkowitą liczbę przebadanych próbek,
  - nazwy substancji, które były przedmiotem dochodzenia,
  - zastosowane metody analizy,
  - granice wykrywalności.
-

ZAŁĄCZNIK III

Ograniczenia w produkcji i stosowaniu materiałów paszowych pochodzenia zwierzęcego

Bez uszczerbku dla art. 3 do 13 i 15 dyrektywy 95/53/WE, państwa EFTA powinny w 2004 r. przeprowadzić skoordynowany program kontroli w celu ustalenia, czy przestrzegane są ograniczenia w produkcji i w stosowaniu materiałów paszowych pochodzenia zwierzęcego.

W szczególności w celu zapewnienia, że zakaz żywienia niektórych zwierząt przetworzonym białkiem zwierzęcym, ustanowiony w załączniku IV do aktu prawnego, o którym mowa w załączniku I rozdział I pkt 7, 1, 12 do Porozumienia EOG (rozporządzenie (WE) nr 999/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiające przepisy dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażowalnych encefalopatii gąbczastych⁽¹⁾), jest skutecznie stosowany państwa EFTA powinny wdrożyć specjalny program kontroli w oparciu o ukierunkowane kontrole. Zgodnie z art. 4 dyrektywy 95/53/WE wymieniony program kontroli powinien opierać się na uwzględniającej ryzyko strategii obejmującej wszystkie etapy produkcji i wszystkie rodzaje zakładów, w których pasze są wytwarzane, przeładowywane i stosowane. Państwa EFTA powinny zwrócić szczególną uwagę na definicję kryteriów, które mogą być powiązane z ryzykiem. Waga przypisana każdemu z kryteriów powinna być proporcjonalna do ryzyka. Częstotliwość kontroli oraz liczba próbek poddanych analizie w poszczególnych miejscach powinny odpowiadać sumie wag, jakie przypisuje się tym miejscom.

Przy sporządzaniu programu kontroli należy uwzględnić następujące przykładowe miejsca i kryteria:

Miejsca	Kryteria	Waga
Młyny paszowe	<ul style="list-style-type: none"> — Młyny paszowe wytwarzające mieszankę paszową dla przeżuwaczy i mieszankę paszową dla zwierząt innych niż przeżuwacze, zawierającą objęte odstępstwem przetworzone białka zwierzęce — Młyny paszowe ze stwierdzonym w przeszłości naruszeniem przepisów lub z podejrzeniem naruszenia — Młyny paszowe dokonujące przywozu dużej ilości pasz o wysokiej zawartości białek, takich jak mączka rybna, mączka sojowa, gluten skrobi kukurydzianej i koncentraty białkowe — Młyny paszowe wytwarzające dużo mieszanek paszowych — Ryzyko wzajemnego zakażenia wynikające z wewnętrznych procedur (przeznaczenie silosów, nadzorowanie skutecznego rozdziału linii produkcyjnych, kontrola składników, laboratoria zakładowe, procedury pobierania próbek itp.) 	
Urzędy kontroli granicznej i inne punkty wprowadzenia na obszar EOG	<ul style="list-style-type: none"> — Duża/miała ilość przywożonych pasz — Pasze o wysokiej zawartości białka 	
Gospodarstwa rolne	<ul style="list-style-type: none"> — Mieszalniki przydomowe wykorzystujące objęte odstępstwem, przetworzone białka zwierzęce — Gospodarstwa rolne hodujące przeżuwacze i inne gatunki (ryzyko krzyżowego żywienia) — Gospodarstwa rolne kupujące pasze w ilościach hurtowych 	
Handlowcy	<ul style="list-style-type: none"> — Magazyny i składy pośrednie dla pasz o wysokiej zawartości białka — Duże ilości pasz sprzedawanych w ilościach hurtowych — Handlowcy mieszankami paszowymi wytworzonymi za granicą 	
Mieszalniki przenośne	<ul style="list-style-type: none"> — Mieszalniki wytwarzające paszę dla przeżuwaczy i dla zwierząt innych niż przeżuwacze — Mieszalniki ze stwierdzonym w przeszłości naruszeniem przepisów lub z podejrzeniem naruszenia — Mieszalniki używające pasz o wysokiej zawartości białka — Mieszalniki wytwarzające duże ilości pasz — Mieszalniki obsługujące dużą ilość gospodarstw rolnych, w tym gospodarstwa hodujące przeżuwacze 	
Środki transportu	<ul style="list-style-type: none"> — Pojazdy służące do przewożenia przetworzonych białek zwierzęcych oraz pasz — Pojazdy ze stwierdzonym w przeszłości naruszeniem przepisów lub z podejrzeniem naruszenia 	

⁽¹⁾ Dz.U. L 147 z 31.5.2001, str. 1.

Jako alternatywę do wyżej wymienionych przykładowych miejsc i kryteriów państwa EFTA mogą przekazać Urzędowi Nadzoru EFTA do dnia 30 kwietnia 2004 r. swoją własną ocenę ryzyka.

Pobieranie próbek powinno być ukierunkowane na partie lub przypadki, gdzie wystąpienie zakażenia krzyżowego niedozwolonymi przetworzonymi białkami jest najbardziej prawdopodobne (np. pierwsza partia po transporcie pasz, które zawierały białko zwierzęce zabronione w danej partii, problemy techniczne lub zmiany w liniach produkcyjnych, zmiany w zbiornikach lub silosach do składowania materiałów luzem).

Minimalna liczba kontroli w ciągu roku w państwie EFTA powinna wynosić 10 na 100 000 ton wytworzonej mieszanki paszowej. Minimalna liczba urzędowo pobranych próbek w ciągu roku w państwie EFTA powinna wynosić 20 na 100 000 ton wytworzonej mieszanki paszowej. Do czasu zatwierdzenia alternatywnych metod przy analizie próbek należy stosować mikroskopową identyfikację i oszacowanie określone w dyrektywie Komisji 98/88/WE z dnia 13 listopada 1998 r. ustanawiającej wytyczne dla mikroskopowej identyfikacji i oszacowania składników pochodzenia zwierzęcego do celów urzędowej kontroli pasz ⁽¹⁾. Każda obecność zabronionych składników pochodzenia zwierzęcego w paszach powinna być uważana za naruszenie zakazu paszowego.

Wyniki programów kontroli powinny być zgłoszone Urzędowi Nadzoru EFTA przy użyciu poniższych wzorów:

Zestawienie kontroli dotyczących ograniczeń w stosowaniu pasz pochodzenia zwierzęcego (żywienie zabronionymi przetworzonymi białkami zwierzęcymi)

A. Udokumentowane kontrole

Etap	Liczba kontroli obejmująca kontrole na obecność przetworzonych białek zwierzęcych	Liczba naruszeń stwierdzonych na podstawie udokumentowanych kontroli itd., a nie na podstawie badań laboratoryjnych
Przywóz materiałów paszowych		
Składowanie materiałów paszowych		
Młyny paszowe		
Mieszalniki przydomowe/mieszalniki przenośne		
Pośrednicy w handlu paszami		
Środki transportu		
Gospodarstwa hodujące zwierzęta inne niż przeżuwacze		
Gospodarstwa hodujące przeżuwacze		
Inne:		

B. Pobieranie próbek oraz badanie materiałów paszowych i mieszanek paszowych na obecność przetworzonych białek zwierzęcych

Miejsca	Liczba urzędowo badanych próbek na obecność przetworzonych białek zwierzęcych		Liczba próbek, w których wykryto brak zgodności z przepisami						
			Obecność przetworzonego białka zwierzęcego pochodzącego od zwierząt lądowych			Obecność przetworzonego białka zwierzęcego/pochodzenia rybnego			
	Materiały paszowe	Mieszanki paszowe		Materiały paszowe	Mieszanki paszowe		Materiały paszowe	Mieszanki paszowe	
dla przeżuwaczy		dla zwierząt innych niż przeżuwacze	dla przeżuwaczy		dla zwierząt innych niż przeżuwacze	dla przeżuwaczy		dla zwierząt innych niż przeżuwacze	
Przy przywozie									
Młyny paszowe									
Pośrednicy/składy									
Środki transportu									
Mieszalniki przydomowe/mieszalniki przenośne									
W gospodarstwie rolnym									
Inne:									

⁽¹⁾ Dz.U. L 318 z 27.11.1998, str. 45.

C. Zestawienie zabronionych przetworzonych białek zwierzęcych, które wykryto w próbkach pasz przeznaczonych dla przeżuwaczy

	Miesiąc pobrania próbki	Rodzaj, stopień i pochodzenie skażenia	Zastosowane sankcje (lub inne środki)
1			
2			
3			
4			
5			
...			

Ponadto państwa EFTA powinny dokonać analizy tłuszczów i olejów roślinnych przeznaczonych na pasze na obecność ilości śladowych kości, a wyniki tych analiz załączyć do sprawozdania określonego w ust. 2 niniejszego zalecenia.

—

ZAŁĄCZNIK IV

Procedury doboru i oceny dostaw materiałów paszowych pochodzenia przemysłowego

Właściwe władze powinny określić i krótko opisać procedury stosowane przez producentów mieszanek paszowych na potrzeby doboru i oceny dostaw materiałów paszowych pochodzenia przemysłowego. Niektóre procedury mogą być związane z wcześniejszym ustaleniem cech lub wymogów dla produktów, które będą dostarczane lub dla dostawców. Inne procedury mogą być związane z kontrolami wewnętrznymi dla sprawdzenia zgodności z określonymi parametrami, przeprowadzanymi przez producentów mieszanek paszowych przy odbiorze dostaw.

Dla każdej procedury, która została określona (procedury doboru i oceny dostaw), właściwe władze powinny wskazać zalety i wady stosowania procedur w odniesieniu do bezpieczeństwa pasz. Wreszcie powinny one ocenić, uwzględniając potencjalne ryzyko, czy każda procedura jest dopuszczalna, niewystarczająca lub niedopuszczalna dla zapewnienia bezpieczeństwa pasz, z wyszczególnieniem przyczyn prowadzących do takich wniosków.

Ocena procedur

Procedura (krótki opis, włączając kryteria przyjęcia/ odrzucenia materiałów paszowych)	Zalety	Wady	Ocena dopuszczalności procedur